

TheMarker

המכללות להנדסה מכסות על הטעות של האוניברסיטאות

הגיע הזמן לרענן את החשיבה ולהכיר בתרומתן של המכללות להנדסה למערכת
אקדמית מאוזנת ולהתפתחות אישית מתגמלת של בוגריהן

ג'ורא שלגי

20.11.2017

המכללות האקדמיות להנדסה, שהוקמו לפני 20 שנה, הגיעו לצומת דרכים המצדיק הפקת
לקחים שתכוון את דרכן לצד התעשייה ואוניברסיטאות המחקר.

אין ספק שהמכללות להנדסה הן סיפור הצלחה, המתבטא בהשתלבותם הטובה של בוגריהן
בתעשייה, בזכות תוכניות לימודים מושכלות שנטלו את הטוב משני העולמות: איכות אקדמית
שאוניברסיטאות המחקר ההנדסי והטכניון בראשן הציבו כדוגמה, לצד בניית קשרים טובים
של סטודנטים וחברי סגל עם התעשייה.

תעשיית ההיי־טק חוותה פריחה יוצאת דופן, שצמיחתה נעצרה בשנים האחרונות כתוצאה
ממחסור במהנדסים. עד כדי כך חריף המחסור, שקברניטי ההיי־טק מפעילים לחץ לייבא
מהנדסים מחו"ל.

אוניברסיטאות המחקר הגיעו לרמה אקדמית גבוהה שהובילה לפרסי נובל. אלה יצרו להן
מוטיבציה לחזק את מעמדן המדעי בעולם ולהכשיר סטודנטים למחקר. במצב של משחק
סכום אפס על משאבים, המגמה החדשה שוחקת את ייעודן ההיסטורי של אוניברסיטאות
המחקר ההנדסי, שהתמקד בהכשרת מהנדסים והקשבה לצורכי התעשייה.

על פניו, קיימים התנאים להגיע לשיווי משקל שיטיב עם כלל המערכת - של אוניברסיטאות
מחקר ששמות דגש על מחקר מדעי מצטיין והכשרת חוקרים, לצד מכללות להנדסה עם
דגשים על הכשרת מנהיגות הנדסית ומחקר שימושי מכוון לצורכי התעשייה.

שני גורמים עוצרים את התממשותו של שיווי המשקל. הגורם הראשון נמצא במודל התקצוב
המתגמל את האוניברסיטאות על פי מספר הסטודנטים. זה גורר אותן לתחרות מול
המכללות, תוך הורדת ספי הקבלה, שיליכו, בסופו של דבר, לפגיעה ביכולתן להגיע להישגים
המדעיים שאליהם הן שואפות. הגורם השני נמצא במעמדן של המכללות ובוגריהן. לא די
שהמכללות אינן זוכות לפרגון מצד האוניברסיטאות, הדואגות להפחית בערכן בגלל התחרות;
את הנזק הגדול עושים חלק מהמנהלים בענף ההיי־טק, שאינם קולטים בוגרי מכללות
בטענה שרמתם אינה מספקת בהשוואה לבוגרי אוניברסיטאות.

אם לא די בכך, אותם מנהלים מטפחים את האשליה שיבוא מהנדסים מחו"ל יפתור את
הבעיה. טעות בידיהם, משום שמהנדסים מצטיינים שיחליטו לעזוב את ארץ מולדתם יעדיפו
את ארה"ב על פני ישראל.

את גודל ההחמצה של תעשיות המסתייגות מבוגרי מכללות אפשר להעריך מהדוגמה המוצלחת של רפאל, המתייחסת בצורה שוויונית ונטולת דעות קדומות לקליטה ולקידום של בוגרי מכללות להנדסה. חלקם הגיעו, בזכות המוטיבציה הארגונית למצות את מיטב כישרונותיהם, לעמדות השפעה במגוון תפקידי מפתח בתחומי מחקר, פיתוח והנדסה, בסביבה עתירת בוגרי אוניברסיטאות.

הגיע הזמן לרענן את החשיבה ולהכיר בתרומתן של המכללות להנדסה למערכת אקדמית מאוזנת ולהתפתחות אישית מתגמלת של בוגריהן, ולתת להן את הקרדיט הציבורי ואת התמיכה הממלכתית הראויים.

הכותב הוא עמית מחקר בכיר במוסד שמואל נאמן והיה מנכ"ל רפאל